

Тому прагнучи розвивати туризм перед громадами досить гостро стоїть питання створення кластеру чи дестинації.

На нашу думку, в умовах великої кількості туристичних ресурсів та потенціалу доцільно запропонувати створювати туристичні дестинації, які дозволять і об'єднаним територіальним громадам разом працювати над створенням туристичного продукту, який можливо буде запропонувати як українському, так і зарубіжному туристу. Залучати інвестиції та підвищувати імідж. Поскільки туристична дестинація буде враховувати географічні межі тих територіальних громад, як і кластер, що дозволить їм разом не тільки розвивати туризм, але і покращувати соціально-економічні показники. Формувати туристичні продукти, які будуть створювати нові робочі місця. І результатом цієї туристичної дестинації буде готовий туристичний продукт, який можна буде продавати, позиціонувати, брендувати тощо.

Наступним етапом організаційного розвитку туристичних підприємств доцільно запропонувати кластер, який буде функціонувати на добровільних засадах і дозволить не тільки продавати готові туристичні продукти, але і просувати їх на регіональному, національному та міжнародних ринках. Формувати ключові фактори, створювати нові конкурентні переваги, забезпечувати якість надання туристичних послуг.

Список використаних джерел

1. Реформа децентралізації [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/diyalnist/reformi/reforma-decentralizaciyi>.
2. Гладка Т.І. Децентралізація влади в Україні як засіб посилення демократії та підвищення її стабільності [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=937>

УДК 368.97

Т. М. Завора, к.е.н., доцент
К. С. Гоголева, І. С. Литвиненко, студентки
Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка

ОСОБЛИВОСТІ ТУРИСТИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

В умовах сучасного економічного розвитку в Україні спостерігається значне збільшення кількості закордонних

поїздок, однією з передумов чого є набуття чинності рішення Ради ЄС від 11 червня 2017 року про запровадження безвізового режиму для поїздок громадян України до країн ЄС.

Аналіз показників стану туристичного бізнесу виявив зростаючу тенденцію щодо кількості громадян України, які виїжджали за кордон протягом 2015 – 2017 років. Серед країн Європейського Союзу найбільше зростання потоку українських туристів спостерігалось до Німеччини (на 24,7%), Румунії (на 21,9%) та Угорщини (на 7,8%). Водночас зазнала незначного скорочення чисельність українських туристів, котрі відвідували Словаччину (на 3,5%) та Польщу (на 1,2%) [1]. У зв'язку з такою тенденцією, зростає актуальність питання щодо страхування громадян, які виїжджають за кордон, оскільки у туристичному бізнесі ризик настання небажаних подій і їх негативних наслідків є особливо великим. Так, під час перебування за кордоном зростає ймовірність виникнення проблем, пов'язаних з недосконалим знанням звичаїв, мови, побуту, з відсутністю імунітету до деяких хвороб, непристосованістю до проживання у певній місцевості [2].

З огляду на необхідність захисту інтересів українських громадян за кордоном статтею 9 Закону України «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України» закріплено, що з метою створення умов, які гарантують відшкодування громадянину України витрат, пов'язаних із надзвичайними обставинами під час його перебування за кордоном, громадянин України має бути застрахований [3]. Разом з тим Законом України «Про страхування» у переліку обов'язкових видів страхування в Україні (ст. 7) особистого страхування туристів не передбачено. У цьому переліку є лише страхування відповідальності суб'єктів туристичної діяльності (турагентів, туроператорів) за шкоду, заподіяну життю чи здоров'ю туриста або його майну [4, 5].

Аналіз ринку страхування туристичних подорожей останнім часом характеризується переважно позитивними тенденціями [6]. Комплексні програми страхування цих компаній містять в себе обов'язкові для подорожуючих види страхування, відповідно до Закону України «Про туризм» [7] (медичне страхування та страхування від нещасного випадку), а

також інші види страхування з метою уникнення додаткових витрат у непередбачених ситуаціях під час туристичних подорожей. Серед видів добровільного страхування в туризмі виділяють: майнове страхування; страхування цивільної відповідальності за збитки, заподіяні майну інших осіб; страхування відповідальності агентств авіаційних пасажирських перевезень; страхування відповідальності туроператора; страхування на випадок затримки транспорту; страхування на випадок неможливості здійснити подорож з поважних причин; страхування на випадок передчасного повернення до місця постійного проживання [8].

Так, за даними рейтингу журналу «Insurance TOP», протягом 2015 – 2017 років перші три позиції утримують такі компанії: СК «ВУСО», СК «PZU Україна» та СК «Європейське туристичне страхування». З кожним роком зазначені страхові компанії демонструють позитивну динаміку зростання показників премій та виплат за обов'язковим страхуванням туристів.

Упродовж 2015 – 2016 років лідером у рейтингу страхових компаній з обов'язкового страхування туристів була страхова компанія «PZU Україна». У 2017 році її місце посіла СК «ВУСО», страхові премії якої цього ж року збільшилися на 226% (80,5 млн грн) порівняно з 2015 р., а страхові виплати зменшилися з 26 від річної суми премій до 22%. За підсумками 2017 року показники трьох лідерів були близькі одні до одних і набагато випереджали показники компаній, які слідували за ними. Варто відмітити, що протягом останніх трьох років спостерігається зростання середнього рівня виплат за медичним страхуванням туристів. Серед компаній, які аналізуються, найвищий рівень виплат демонструвала компанія «Європейське туристичне страхування» (54% у 2015 р., 41% у 2016 р. і 43% у 2017 р.). За підсумками журналу «Insurance TOP», усього за період 2015 – 2017 рр. обсяги туристичного страхування значно збільшилися, а саме на 80%, що становить близько 352,8 млн грн. Це зі свого боку зумовлено зростанням туристичного потоку та підвищенням рівня страхової культури серед споживачів туристичних послуг [6].

Ключовим моментом досліджуваного сегмента

страхового ринку має бути встановлення його відповідності міжнародним стандартам. Нині в Україні не надається окремий вид ліцензій на здійснення страхування туристів, тоді як у європейському законодавстві окремо виділяється страхування надання допомоги особам, які потрапили у скрутну ситуацію під час подорожі, знаходячись поза домівкою або поза постійним місцем проживання. Такий вид страхування покриває ризики, відсутні в базовому покритті в рамках обов'язкового медичного страхування. У більшості країн, так само як і в Україні, страхування туристів не виділяється в окремий різновид страхування, проте здійснюється в рамках медичного страхування, страхування від нещасного випадку або включається у поліси так званого домашнього страхування [9].

Отже, після проведеного аналізу тенденцій розвитку ринку туристичного страхування в Україні впродовж останніх років можна стверджувати про однозначне поліпшення ситуації. Досвід розвинутих країн показує, що ефективне функціонування туристичної діяльності неможливе без страхування, адже їй притаманний високий ступінь ризикованості. У ході нашого дослідження виявлено основні проблеми, котрі стримують розвиток цієї галузі, до яких слід віднести: низьку поінформованість та недовіру з боку населення, тоді як з боку держави – недосконалість правового регулювання.

Список використаних джерел

1. Інформація щодо відвідування України іноземними туристами та виїзду громадян України за кордон у 2017 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://me.gov.ua>.
2. Страхування туристичних ризиків // Вісник: офіційно про податки. – 2015. – №25. – 20 с.
3. Закон України «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України» від 21.01.1994 р. № 3857–XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Закон України «Про страхування» від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
5. Онищенко В.О. Ринок фінансових послуг: навчальний посібник / В.О.Онищенко, Т.М. Завора. – Полтава: ПолтНТУ, 2017. – 409 с.
6. Офіційний сайт «Фориншурер» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://forinsurer.com/ratings/nonlife/17/12/49>.
7. Закон України «Про туризм» від 15.09.1995 р. № 325/95-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
8. Рібун М. В. Особливості ринку страхування у сфері туризму / М.

В. Рібун // Науковий вісник НЛТУ України. – 2014. – № 24.2. – С. 274 – 281.
Охріменко О. Класифікація страхування туристів в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://infotour.in.ua/ohrimenko>.

УДК 657:338

О.В. Коба, к.т.н., доцент,
Ю.Ю. Миронова, к.е.н., доцент,
Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ДОХОДІВ І ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

Розвиток туризму і курортів в Україні в умовах сьогодення набуває особливого значення. У сучасному світі туризм і курортна галузь належить до найбільш потужних та динамічних галузей економіки та регіонального розвитку. Питання врахування особливостей обліку туристичної галузі стають актуальними, а також постають проблеми, котрі необхідно вирішувати.

Суб'єкти туристичної діяльності мають на меті підвищення її ефективності шляхом постійного збільшення доходів за рахунок зменшення матеріальних, трудових і фінансових витрат на обслуговування. Досягається це шляхом правильної організації бухгалтерського обліку діяльності туристичного підприємства.

Суб'єктами, що здійснюють та/або забезпечують туристичну діяльність, є: туристичні оператори – юридичні особи, для яких виключною діяльністю є організація та забезпечення створення туристичного продукту, реалізація та надання туристичних послуг, а також посередницька діяльність із надання характерних та супутніх послуг і які в установленому порядку отримали ліцензію на туроператорську діяльність, та туристичні агенти – юридичні та фізичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності, які здійснюють посередницьку діяльність з реалізації туристичного продукту туроператорів і туристичних послуг інших суб'єктів туристичної діяльності, а також посередницьку діяльність щодо реалізації характерних та супутніх послуг.